

ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОЇ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

THEORETICAL ECONOMIC ASPECTS OF FISCAL DEREGULATION IN MODERN CONDITIONS

У статті досліджено напрями податкової дерегуляції у контексті дерегуляційної реформи, що провадиться в Україні. Визначено законодавчі ініціативи, що сприяють процесу податкової дерегуляції. Досліджено сутність поняття податкова регуляція та її прояви у сфері підприємницької діяльності. Окреслено доцільність державної підтримки сфер великого та малого бізнесу у процесах податкової дерегуляції. Визначено напрями впровадження заходів щодо стимулювання розвитку підприємств через спрощення умов господарювання та зменшення державного тиску на суб'єктів господарювання. Ключові слова. Податкова дерегуляція, спрощення умов господарювання, податкова реформа, лібералізація податкового адміністрування.

В статье исследованы направления налоговой дерегуляции в контексте дерегуляционной реформы, осуществляемой в Украине. Определены законодательные инициативы, способствующие процессу налоговой дерегуляции. Исследована сущность понятия налоговая регуляция и ее проявления в сфере предпринимательской деятельности. Обозначена целесообразность государствен-

ной поддержки сфер большого и малого бизнеса в процессах налоговой дерегуляции. Определены направления внедрения мер по стимулированию развития предприятий через упрощение условий хозяйствования и уменьшение государственного давления на субъектов хозяйствования.

Ключевые слова. Налоговая дерегуляция, упрощение условий хозяйствования, налоговая реформа, либерализация налогового администрирования.

The article explores the areas of tax deregulation in the context of deregulation reforms in Ukraine. Identify legislative initiatives that contribute to the process of tax deregulation. The essence of the concept of tax regulation and its manifestations in the sphere of entrepreneurial activities. Marked expediency of the state support of sectors of large and small businesses in the process of tax deregulation. The directions of implementation of measures to promote the development of enterprises through the simplification of business conditions and reduction of state pressure on business entities.

Key words. Tax deregulation, the simplification of the business environment, tax reform, liberalization of tax administration.

УДК 336.225.6

Климаш Н.І.

к.е.н., доцент кафедри фінансів
Національний університет харчових
технологій

Постановка проблеми. Реалії сьогодення вказують на існування низки невирішених проблем у сфері державного регулювання економіки України. До порядку денного реформаційних перетворень системи державного управління включено питання підвищення якості управління з метою виходу із кризи та нарощування економічного потенціалу.

У процесі реформування важливу роль відведено удосконаленню податкової політики держави, яка повинна відповідати економічним реаліям та мати вирішальне значення не лише для повноцінного виконання податками своєї фіскальної функції, а й для формування привабливого бізнес-середовища.

Функціонування діючої системи податкового адміністрування характеризується неефективністю, що є наслідком недосконалих підходів до її організації. Одним із пріоритетних напрямів удосконалення механізму податкового менеджменту на сьогодні повинна стати концепція податкової лібералізації як рушійного чинника розвитку економіки. Процеси податкового дерегулювання слід спрямовувати на ліквідацію надмірного регуляторного тиску на бізнес і усунення перешкод для нормального функціонування підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деретуляційна ідея за останні роки набула широкої підтримки як на законодавчому рівні, так і в бізнес-середовищі.

Теоретичне підґрунтя процесів податкового дерегулювання та аспекти їх практичного впровадження

досліджено у працях провідних вітчизняних учених: Гордуновського О. М. [4], Кизим М. О. [5], Крисоватого А. І. [6], Нагорняк Г. В. [7], Сусіденка В. Т. [8], Свищук А. С. [9], Жарко Р. П. [10], Єфименко Т. І. [11], Дубинецької П. П. [12], Лук'яненко І. Г. [13] та інших. Однак, неузгодженість пріоритетів соціально-економічного розвитку та дій влади обумовлює необхідність пошуку нових форм організації цілісної системи податкових правовідносин гармонізованої з інтересами бізнесу.

Постановка завдання. Метою статті є розробка та аргументація теоретичних засад податкового дерегулювання на основі гармонізації бюджетно-податкової політики щодо спрощення умов господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сукупність норм, правил та обмежень, сформованих та юридично закріплених у межах певного інституційного середовища, створює базис для функціонування господарських одиниць та визначає орієнтир розвитку економічної системи у цілому. Рівень досягнення цілей господарюючими суб'єктами у процесі ведення виробничої діяльності, що визначається особливостями відповідного інституційного середовища, віддзеркалює якість державної регуляторної політики.

Державне регулювання економіки є системою заходів економічного та політичного характеру, здійснюваних урядовими структурами з метою скеровування поведінки суб'єктів господарювання у напрямі, необхідному для забезпечення оптимальних умов

функціонування економіки. Раціональна регуляторна політика здатна створити підґрунтя для налагодження ефективної взаємодії влади з бізнесом та розвитку довгострокового взаємовигідного партнерства. Специфічним проявом державного регулювання економіки, що полягає в коригуванні механізму його реалізації, зумовленому необхідністю усунення штучних адміністративних та організаційних обмежень, які стримують розвиток підприємницької діяльності, виступає процес дерегуляції.

Вихідною точкою початку процесу дерегуляції в Україні можна вважати прийняття Указу Президента України «Про деякі заходи дерегулювання підприємницької діяльності» від 23.07.1998 р. [1]. Нині правотворча діяльність держави налічує цілу низку дерегуляційних законів у окремих сферах економічних відносин [2, 3]. Аналіз наукових джерел [4, ст. 37-39; 5, ст. 43; 6, ст. 52] дозволив визначити ряд підходів щодо позиціонування даного поняття, які можна згрупувати за двома критеріями: залежно від підходу до визначення та за сферою дерегулювання (рис. 1.1).

Таким чином, можемо констатувати, що даний напрям втілення державно-управлінської діяльності не передбачає суттєвого зниження ролі держави в економіці, у цьому разі відбувається лише зміна форми її впливу на відповідні господарські процеси з позиції економічної мотивації суб'єктів підприємницької діяльності та усунення можливих ризиків ведення бізнесу.

Вирішальне значення у формуванні привабливого бізнес-середовища та сприятливого інвестиційного клімату має податкова складова як головна сфера фінансових відносин держави із суб'єктами господарювання. Використовуючи різні інструменти, важелі

та методи вона забезпечує фінансову базу держави та виступає одним з найважливіших елементів її економічної політики. Відтак, найбільш пріоритетним напрямом дерегуляції підприємницької діяльності на макrorівні є лібералізація податкової політики та адміністрування податків.

Семантику поняття податкове регулювання, що лежить в основі розуміння процесів податкової дерегуляції наведено у табл. 1.1.

Виходячи із критичної оцінки існуючих наукових поглядів на сутність державного податкового регулювання, на нашу думку, під податковою дерегуляцією слід розуміти таке управління бізнес-середовищем за допомогою елементів податкової політики, що дозволить державним інститутам забезпечувати фіскальну достатність, встановлювати податкове навантаження прийнятне для виконання податкових зобов'язань добровільно, уникати тиску на суб'єктів господарювання і у такий спосіб сприяти розвитку вітчизняної економіки.

Практична реалізація політики податкової дерегуляції полягає у зміні параметрів функціонування формальних та неформальних податкових інститутів у залежності від поточних умов розвитку економіки.

Розроблену концептуальну схему впливу податкової дерегуляції на хід розвитку господарських процесів представлено на рис. 1.2.

Згідно пропонованого підходу, визначальна мотиваційна основа проведення податкової дерегуляції – сформовані потреби й інтереси суб'єктів господарювання. Генерація запитів з боку представників бізнесу щодо підвищення якості надання податковими органами адміністративних послуг є початковою стадією дерегуляційного курсу податкової політики.

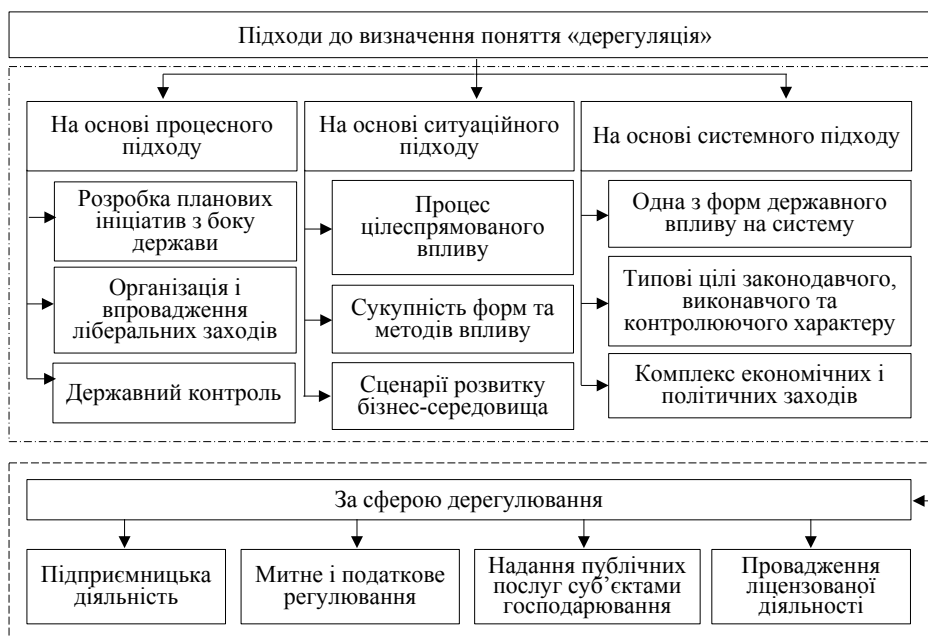

Рис. 1.1. Систематизація підходів щодо позиціонування поняття дерегуляція

Джерело: розроблено автором

Таблиця 1.1

Семантика поняття «податкове регулювання»

Джерело	Визначення
Г. С. Нагорняк [7]	Податкове регулювання – це цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин шляхом використання засобів та інструментів податкової політики
В. Т. Сусіденко, А. О. Нікітшин [8]	Податкове регулювання є сукупністю відносин фінансового характеру, які виникають при використанні регулюючими інституціями юридично визначеного податкового інструментарію
А. С. Свищук [9]	Податкове регулювання – це логічно побудована сукупність послідовно реалізованих етапів управління податковими відносинами: формування податкової політики, обґрунтування цілей, розробка регламентів, організація сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), мотивування працівників податкових органів та платників податків до дотримання податкового законодавства, контроль та аналіз виконання законодавчих вимог і встановлених податковою політикою держави цілей та завдань з наступною розробкою висновків та рекомендацій
Р. П. Жарко [10]	Податкове регулювання економіки, як основний елемент податкового механізму, покладено в основу довгострокових стратегічних цілей держави, спрямованих на забезпечення економічної стабільності та стимулювання економічного зростання
Т. І. Єфименко [11]	Податкове регулювання за допомогою притаманних йому методів і важелів дозволяє досягти більш ефективного використання матеріальних і фінансових ресурсів, інтенсифікувати інвестиційну та підприємницьку активність, узгодити інтереси різних суб'єктів господарювання, прошарків населення, центральних і регіональних рівнів державного управління
П. П. Дубинецька [12]	Податкове регулювання є матеріалізацією регулятивної функції податків, передбачає свідоме використання податків як системи стимулів і стримувань поведінки економічних суб'єктів для зміни структури економіки

При формуванні теоретичних основ податкової дерегуляції важливо визначати її сутнісні характеристики:

- дерегуляція є елементом загальної системи управління економікою;
- являє собою окремий напрям регулювання економіки;
- основоположна ідея полягає у поліпшенні якості управління у сфері оподаткування;
- охоплює окрему ланку фінансових відносин країни – податкові відносини, що виникають між державою та платниками податків;
- визначає практичну діяльність органів влади у податковій сфері;
- включає сукупність заходів, спрямованих на усунення неправомірних практик втручання податкових органів у діяльність суб'єктів господарювання;
- передбачає можливість передачі частини функцій контролю та регулювання до громадських спілок та асоціацій суб'єктів господарювання.

Від діючих механізмів справляння податків залежить забезпеченість держави фінансовими ресурсами та розвиток суб'єктів господарювання. Процес податкової дерегуляції та ліберальних перетворень як інструменти стимулювання підприємницької діяльності визначають пріоритет досягнення стратегічних цілей економічного розвитку у ході побудови сучасної справедливої податкової системи. Це зумовлює необхідність пошуку оптимальних напрямів та шляхів гармонізації бюджетно-податкової політики щодо спрощення умов ведення бізнесу.

Бюджетно-податкова політика є сукупністю правових, фінансових і організаційних заходів держави у сфері регулювання бюджетних і

податкових відносин, які направлені на формування і використання фінансових ресурсів у системі регулювання економічного розвитку країни [13, с. 11].

В бюджетно-податковій політиці найбільш яскраво проявляються, перетинаються та найбільш жорстко конфліктують інтереси бізнесу та держави. Відтак, приведення її у відповідність до реалій розвитку економіки є одним із найважливіших кроків на шляху податкової дерегуляції, без якого неможливе створення сприятливих умов для розвитку підприємницького сектору.

Дослідження процесу податкової гармонізації спонукає нас звернутися до етимології слова «гармонізація». Воно походить від латинського «*harmonicus*» – «гармонія» під яким розуміють струнку узгодженість частин єдиного цілого, єдність, злагодженість поєднання елементів, властивостей [14]. В економічній сфері гармонізація розглядається з позиції забезпечення взаємної відповідності та координації економічних процесів, зведення їх до єдиної узгодженої системи [6].

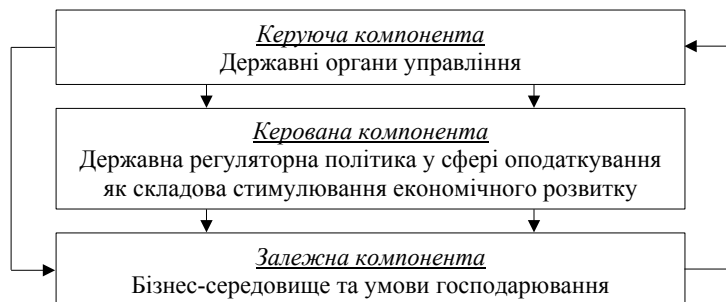

Рис. 1.2. Схема впливу податкової дерегуляції на умови господарювання

Джерело: розроблено автором

Щодо податкової гармонізації, то в науковій літературі [15, с. 79-80] широкого поширення набуло дослідження даного явища як процесу вироблення загальної стратегії в сфері податкових правовідносин країн, що входять в склад міжнародних регіональних об'єднань, на відповідному етапі інтеграційної взаємодії. Втім, даний підхід не відображає спрямованості процесу податкової гармонізації на спрощення умов ведення бізнесу.

У колективній праці А. І. Крисоватого та В. А. Валігури [6, с. 21] визначено, що із розвитком теорії фіску поняття податкової гармонізації поширилось не тільки на сферу міждержавної податкової уніфікації, а й віддзеркалює відносини платника податку та держави щодо взаємоузгодження їх інтересів. Підтвердженням цьому слугує розпочата в Україні реформація бюджетної та податкової системи, викликана необхідністю вдосконалення податкових інструментів в системі державного регулювання розвитку підприємницької діяльності.

Процес податкової гармонізації має розвиватися у напрямі перетворення політики податкового регулювання з суто фіскальних інструментів на дієвий та ефективний інструмент економічного розвитку. Останнє обумовлене залежністю потенціалу оподаткування будь-якої країни від загального стану економіки.

В основі побудови гармонійних відносин держави з платниками податків та створення сприятливих умов ведення бізнесу лежить перехід до домінантної регуляторної функції податків над фіскальною.

На рис. 1.3 представлено концептуальну модель

гармонізації інтересів держави й платників податків, що визначає залежність суми податкових надходжень до Зведеного бюджету від стану економіки, згідно з якою сприятливість податкового середовища для економічного зростання визначається рівнем фіскального тиску.

Головним інтересом держави у сфері бюджетно-податкової політики є збільшення загальної суми податкових надходжень у формі податків і зборів. Утім, необхідно враховувати, що надмірне підвищення податкового навантаження веде до сповільнення темпів економічного росту, оскільки позбавляє платників стимулу до розвитку й розширення масштабів діяльності. Окрім того, прямим наслідком політики фіскальної консолідації є взаємна недовіра органів податкового контролю і платників податків. За умов, коли в діяльності податкових органів превалюють фіскальні методи роботи, зростає кількість випадків ухилення від оподаткування.

Отже, при невідповідності податкового навантаження на суб'єктів господарювання реальним можливостями економіки, відбувається недоотримання податкових надходжень. Відтак, державі вигідно враховувати інтереси бізнесу у процесі свого впливу.

Відсутність передбаченого законом регулювання зазвичай призводить до небажання підприємців співпрацювати з фіскальними органами через неможливість бізнесу у законний спосіб отримувати вичерпну інформацію щодо сплати податків та можливих наслідків через недобропорядне ведення бізнесу. Налагодженню партнерських взаємовідносин між бізнесом та контролюючими органами сприятиме

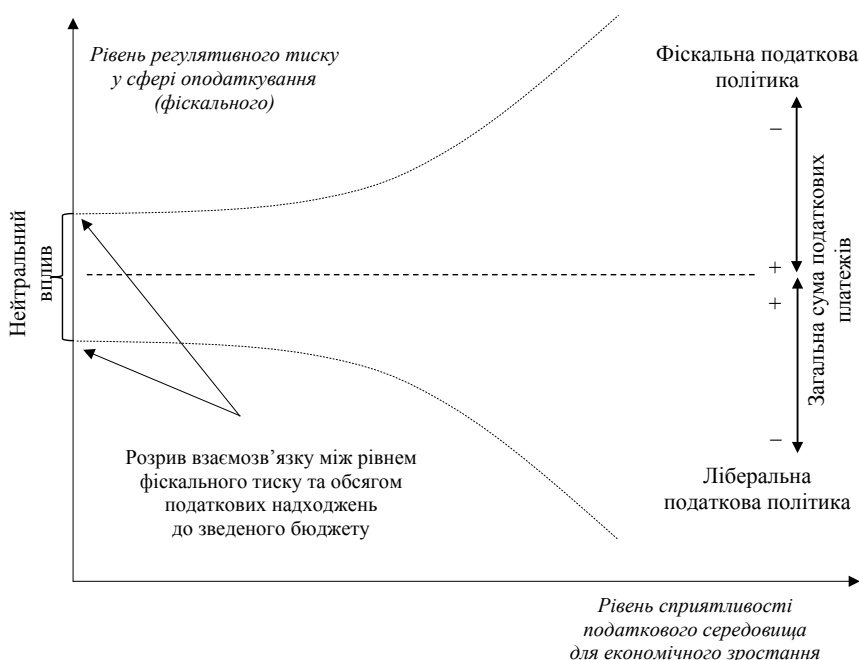

Рис. 1.3. Концептуальна модель гармонізації бюджетно-податкової політики в процесі дерегуляційних перетворень податкової системи

Джерело: розроблено автором на основі [16, с. 96-97]

Таблиця 1.2

Характеристика основних заходів щодо гармонізації бюджетно-податкової політики в Україні

Напрямок	Заходи
Побудова партнерських взаємовідносин між податковими органами і платниками	У Податковому кодексі необхідно передбачити види відповідальності за неправомірні дії, які можуть бути застосовані в рамках податкового законодавства не тільки до платників податків, але й до контролюючих органів та їх посадових осіб, а також чіткий механізм дій платників податків у випадку, якщо їхні права порушуються
	Імплементція світового принципу роботи контролюючих органів з платниками податків – роз'яснювальна робота з метою якісного інформування платників податків та запобігання можливим порушенням, замість діючого на сьогодні принципу покарання платників податків за податкові правопорушення
	Формування податкової культури та психологічного сприйняття бізнесом дій держави у сфері податкової політики
	Проведення засідань за круглим столом та семінарів із залученням підприємців та їх громадських об'єднань з проблемних питань реалізації державної податкової політики, підготовка пропозицій щодо їх вирішення
	Враховання пропозицій підприємців під час розробки регуляторних актів
Зменшення тиску на платників податку через контрольні-перевірочні заходи	Перегляд та скорочення переліку перевірок платників податків
	Створення окремої служби фінансових розслідувань
	Забезпечення права платника податків на вибір порядку здійснення перевірок щодо дотримання норм податкового законодавства: контролюючими органами або іншим правомірним інституціям, що відповідають установленим критеріям
Спрощення системи адміністрування податків і зборів	Покращення адміністрування ПДВ зокрема щодо розкрадання і невідшкодування ПДВ, введення реально діючого режиму автоматичного відшкодування
	Проведення всеохоплюючих заходів на рівні кожної ланки ДФС України щодо автоматизації процесів оподаткування (електронна звітність, Єдиний реєстр податкових накладних, відшкодування ПДВ тощо)
	Поліпшення сервісу платників податків (організація центрів обслуговування платників податків та офісів великих платників податків)
Вдосконалення нормативного податкового регулювання	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної податкової політики
	Забезпечення доцільності, передбачуваності та прозорості регуляторної діяльності

Джерело: складено автором на основі [17, с. 40; 18; 19]

перехід від наглядово-каральної до консультативно-сервісної моделі обслуговування платників податків, де платник розглядається вже не як об'єкт контролю, а як рівний партнер, який сплачує платежі податкового характеру за отримання належних послуг та гарантій з боку держави. При цьому, всі суб'єкти податкових відносин є рівноправними, і діяльність кожного з них є підконтрольною та підзвітною.

В рамках процесу бюджетно-податкової гармонізації, державі необхідно зосередити увагу на розширенні бази оподаткування без посилення податкового навантаження на сумлінних платників податків.

У результаті проведеного дослідження визначено домінуючі напрями, на які необхідно спрямувати зусилля фіскальних органів задля уникнення матеріальних втрат як держави, так і бізнесу, серед яких основними є – недопущення завищення податківцями своїх службових повноважень, проявів бюрократичного свавілля і корупції (табл. 1.2).

Виконання заходів у визначених напрямках, спрямованих на усунення надмірного регуляторного тиску держави на бізнес та ліквідацію надмірного контролю підприємницької діяльності, сприятиме усуненню перешкод для розвитку підприємництва, розкриттю та реалізації підприємницького потенціалу.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проведене дослідження підтвердило, що одним із

ключових питань, яке потребує негайного вирішення є питання урегульованості податкових відносин між державними органами та суспільством. Відтак, стає очевидним, що потреба податкової дерегуляції викликана складними умовами ведення бізнесу, значним податковим тиском на платників та великою кількістю перевірок зі сторони фіскальних органів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Указ Президента України № 817/98 від 23.07.1998 «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/817/98>.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» від 12.02.2015 № 191-VIII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/191-19>.
3. Офіційний сайт Національної ради реформ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/reforms/deregulyaciya-tarozvytok-pidpryemnytva>.
4. Гордуновський О. М. Особливості дерегуляції економіки України / О. М. Гордуновський // Фінансовий простір. – 2016. – № 2 (22). – С. 36-43.
5. Кизим М. О. Деретулювання економіки: проблеми та перспективи: монографія. / М. О. Кизим, Ю. Б. Іванов, В. А. Зінченко, О. Ю. Іванова, Т. М. Чечетова-Терашвілі та ін., під заг. ред. проф. Кизима М. О. і проф. Іванова Ю. Б. – Х: ВД «Інжек», 2014. – 288 с.

6. Крисоватий А. І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори: монографія / А. І. Крисоватий, В. А. Валігура – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 248 с.

7. Нагорняк Г. В. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення / Г. В. Нагорняк, Ю. П. Вовк // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 2(27). – С. 140-152.

8. Сусіденко В. Т. Сучасна сутність і архітектура податкового регулювання розвитку суспільства / В. Т. Сусіденко, А. О. Нікітішин // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 1 (127). – С. 234-242.

9. Свищук А. С. Теоретичні засади податкового регулювання економіки / А. С. Свищук // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 5. – С. 57-69.

10. Жарко Р. П. Окремі аспекти податкового регулювання підприємництва // Економіка АПК. – 2005. – № 12. – С. 75-81.

11. Єфименко Т. І. Основні напрями трансформації податкової системи в Україні / Т. І. Єфименко // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 9-14.

12. Дубинецька П. П. Орієнтири податкового регулювання в умовах соціально-економічної кризи в Україні / П. П. Дубинецька // Економічний аналіз: Збірник наукових праць. – 2014. – № 16. – С. 188-194.

13. Лук'яненко І. Г. Бюджетно-податкова політика України: нові виклики : монографія / І. Г. Лук'яненко, М. М. Сидорович. – К. : НаУКМА, 2014. – 229 с.

14. Бибиц С. П., Сютя Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / [за ред. С. Я. Єрмоленко]. – Х.: Фоліо, 2006. – 623 с.

15. Поліщук Л. С. Гармонізація податкової політики Європейського Союзу / Л. С. Поліщук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2003. – № 25. – С. 77-81.

16. Гудзенко, І. С. Податкове регулювання фінансової діяльності підприємств: досвід розвинених країн / І. С. Гудзенко. // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки. – 2015. – № 1 (28). – С. 143-146.

17. Романюк М. В. Вплив бюджетно-податкової політики держави на фискальну ефективність податкової системи України / М. В. Романюк, Т. А. Коляда // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка). – 2007. – № 91. – С. 39-41.

18. Програма діяльності Кабінету Міністрів України / Кабінет Міністрів України. Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=26.03.2017.r.

19. Проект Закону України «Щодо лібералізації системи адміністрування податків та спрощення умов ведення бізнесу» / Інститут податкових реформ. Режим доступу : <http://ngoipr.org.ua/zakonodavchiinitsiatiivi>. – 26.03.2017 р.

REFERENCES:

1. Ukaz Prezydenta Ukrainy No 817/98 vid 23.07.1998 «Pro deyakі zakhody z derehulyuvannya pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti» // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/817/98>.

2. Zakon Ukrainy «Pro vnesennya zmin do deyakikh zakonodavchikh aktiv Ukrainy shchodo sproshchennya umov vedennya biznesu (derehulyatsiya)» vid 12.02.2015 No 191-VIII [Elektronnyy resurs] / Verkhovna Rada Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/191-19>.

3. Ofitsiynyy sayt Natsional'noyi rady reform // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://>

reforms.in.ua/ua/reforms/deregulyaciya-ta-rozvytok-pidpryyemnyctva.

4. Hordunovs'kyy O. M. Osoblyvosti derehulyatsiyi ekonomiky Ukrainy / O. M. Hordunovs'kyy // Finansovyy prostir. – 2016. – No 2 (22). – S. 36-43.

5. Kyzym M. O. Derehulyuvannya ekonomiky: problemy ta perspektyvy: monohrafiya. / M. O. Kyzym, Yu. B. Ivanov, V. A. Zinchenko, O. Yu. Ivanova, T. M. Chechetova-Terashvili ta in., pid zah. red. prof. Kyzyma M. O. i prof. Ivanova Yu. B. – Kh: VD «Inzhek», 2014. – 288 s.

6. Krysovaty A. I. Dominanty harmonizatsiyi opodatkuвання: natsional'ni ta mizhnarodni vektory: monohrafiya / A. I. Krysovaty, V. A. Valihura – Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky, 2010. – 248 s.

7. Nahornyak H. V. Problemy podatkovoho rehulyuvannya v Ukraini ta shlyakhy yikh vyrishennya / H. V. Nahornyak, Yu. P. Vovk // Halyts'kyy ekonomichnyy visnyk. – 2010. – No 2(27). – S. 140-152.

8. Susidenko V. T. Suchasna sutnist' i arkhitektonika podatkovoho rehulyuvannya rozvytku suspil'stva / V. T. Susidenko, A. O. Nikitishyn // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2012. – No 1 (127). – S. 234-242.

9. Svyshchuk A. S. Teoretychni zasady podatkovoho rehulyuvannya ekonomiky / A. S. Svyshchuk // Visnyk KNTEU. – 2013. – No 5. – S. 57-69.

10. Zharko R. P. Okremi aspekty podatkovoho rehulyuvannya pidpryyemnyctva // Ekonomika APK. – 2005. – No 12. – S. 75-81.

11. Yefymenko T. I. Osnovni napryamy transformatsiyi podatkovoyi systemy v Ukraini / T. I. Yefymenko // Finansy Ukrainy. – 2007. – No 9. – S. 9-14.

12. Dubynets'ka P. P. Oriyentyry podatkovoho rehulyuvannya v umovakh sotsial'no-ekonomichnoyi kryzy v Ukraini / P. P. Dubynets'ka // Ekonomichnyy analiz: Zbirnyk naukovykh prats'. – 2014. – No 16. – S. 188-194.

13. Luk'yanenko I. H. Byudzheto-podatкова polityka Ukrainy: novi vyklyky : monohrafiya / I. H. Luk'yanenko, M. M. Sydorovych. – K. : NaUKMA, 2014. – 229 s.

14. Bybyk S. P., Syuta H. M. Slovyk inshomovnykh sliv: tлумachennya, slovtvorennya ta slovovzhyvannya / [za red. S. Ya. Yermolenko]. – Kh.: Folio, 2006. – 623 s.

15. Polishchuk L. S. Harmonizatsiya podatkovoyi polityky Yevropeys'koho Soyuzu / L. S. Polishchuk // Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. – 2003. – No 25. – S. 77-81.

16. Hudzenko I. S. Podatkove rehulyuvannya finansovoyi diyal'nosti pidpryyemstv: dosvid rozvynenykh krain / I. S. Hudzenko. // Naukovyy visnyk Bukovynskoho derzhavnogo finansovo-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. – 2015. – No 1 (28). – S. 143-146.

17. Romanyuk M. V. Vplyv byudzheto-podatkovoyi polityky derzhavy na fiskal'nu efektyvnist' podatkovoyi systemy Ukrainy / M. V. Romanyuk, T. A. Kolyada // Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka (Ekonomika). – 2007. – No 91. – S. 39-41.

18. Prohrama diyal'nosti Kabinetu Ministriv Ukrainy / Kabinet Ministriv Ukrainy. Rezhym dostupu : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=26.03.2017.r.

19. Proekt Zakonu Ukrainy «Shchodo liberalizatsiyi systemy administruvannya podatkov ta sproshchennya umov vedennya biznesu» / Instytut podatkovykh reform. Rezhym dostupu : <http://ngoipr.org.ua/zakonodavchiinitsiatiivi>. – 26.03.2017 r.